МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: терапевтична стоматологія

Попередня освіта: лікарі, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія»; лікарі-стоматологи-терапевти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ

Голова Вченої ради

_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК

(протокол № 5 від « 24 » грудня 2024 р)

Програма підготовки вводиться в дію з 25 грудня 2024 р.

_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК

(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Терапевтична стоматологія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024р.

Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Міщенко О. М. – д. мед. н., професор, завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти, Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Робоча група:

1. Кокарь О.О. – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної, ортопедичної та дитячої стоматології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Варакута Ольга Анатоліївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Манухіна Олеся Миколаївна - кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри стоматології післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
4. Рябоконь Ю.Ю. – доктор медичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:

1. Возний О. В. – д. мед. н., професор, завідувач кафедри терапевтичної, ортопедичної та дитячої стоматології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

2. Чертов С. О. – к. мед. н., доцент, завідувач кафедри пропедевтичної та хірургічної стоматології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія»; лікарі-стоматологи-терапевти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» .

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Терапевтична стоматологія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Терапевтична стоматологія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 Охорона доров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	«Терапевтична стоматологія»
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Кікарі, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія»; лікарі-стоматологи-терапевти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження підвищення кваліфікації	Очна та/або дистанційна участь в режимі реального часу.
Мова (и)	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікаря-стоматолога-терапевта у закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення.
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	- 3 місяці (468 годин; 15,6 кредитів ECTS) ЄКТС для лікарів, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія»; - 2 місяці (312 годин; 10,4 крелитів ECTS) для лікарів-стоматологів-терапевтів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347«Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» .

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральні компетентності (ІК)	Здатність розв’язувати типові спеціалізовані задачі в галузі професійної діяльності (надання лікувально-профілактичної допомоги стоматологічним пацієнтам в умовах інтенсивного розвитку сучасних технологій) або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність застосовувати знання на практиці. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності. **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. **ЗК 12.** Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції, відповідно до професійних стандартів лікаря-стоматолога-терапевта.

	ПК 2. Здатність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань зубів, тканин пародонту, слизової оболонки порожнини рота. **ПК 3.** Здатність характеризувати анатомію зубів, пародонту та слизової оболонки порожнини рота, вікові особливості зубів, етіологію, патогенез та сучасну класифікацію основних стоматологічних захворювань. **ПК 4.** Здатність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань зубів, тканин пародонту, слизової оболонки порожнини рота. **ПК 5.** Здатність визначати загальні та спеціальні методи дослідження, принципи знеболення в терапевтичній стоматології, сучасні методи діагностики та лікування. **ПК 6**. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями зубів, тканин пародонту, слизової оболонки порожнини рота з супутніми соматичними захворюваннями. **ПК 7.** Здатність проводити лікування основних захворювань терапевтичного профілю, основи фармакотерапії, методи фізіотерапії; показання та протипоказання до видалення зубів, питання щодо працездатності хворих. **ПК 8.** Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології, проведеня реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів терапевтичного профілю. **ПК 9.** Вміння визначати тактику, методи та надавати екстрену медичну допомогу. **ПК 10.** Здатність опановувати принципи будови та експлуатації стоматологічної апаратури, правила безпеки. **ПК 11.** Спроможність визначати форми і методи санітарної освіти серед населення; правила оформлення медичної документації.

За результатами опанування програми спеціалізації зі спеціальності «Терапевтична стоматологія» лікар-стоматолог досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати знання та навички із циклів загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.
ПРН 2. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.
ПРН 3. Здійснювати комплекс організаційних заходів щодо забезпечення населення стоматологічною допомогою. Оцінювати якість виконаної роботи, корегувати професійні дії з метою усунення негативних наслідків.
ПРН 4. Проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовуючи основні та допоміжні методи.

ПРН 5. Дотримуватися стандартів професійної діяльності. Виконувати маніпуляції відповідно до алгоритмів та протоколів надання стоматологічної допомоги в межах кваліфікації.
ПРН 6. Ідентифікувати, імітувати, копіювати навички в стоматологічній практиці в межах кваліфікації
ПРН 7. Визначати основні та додаткові методи для диференційної діагностики захворювань. Обґрунтовувати та обирати методи для діагностики та скринінгу ефективності лікування згідно протоколам надання стоматологічної допомоги.
ПРН 8. Проводити аналіз показників роботи лікувально-профілактичної установи, диспансерного нагляду та лікарського контролю. Проводити оформлення відповідної медичної документації.
ПРН 9. Здатність аналізувати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом. Проводити методи її аналізу та узагальнення.
ПРН 10.Здатність використовувати інформаційні та комп'ютерні технології у практичній стоматології.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря-стоматолога зі спеціальності «Терапевтична стоматологія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	+		+	+		+				
2	+		+	+		+	+			
3				+	+		+	+	+	
4	+									
5			+		+		+	+		+
6	+			+	+	+				
7			+	+					+	+
8			+					+		+
9	+				+					
10	+			+	+	+	+			
11		+	+				+	+		+

IV Перелік компонентів програми підготовки із циклу спеціалізації «Терапевтична стоматологія»

4.1**.** Для лікарів, які закінчили інтернатуру за спеціальністю «Стоматологія» 3 місяці (468 годи / 15,6 кредитів ЕКТС):

Код н\д	Компоненти освітньої програми	Кількість Кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти за спеціальністю			
ОК1	Організація стоматологічної допомоги населенню	0,7/18	Залік
ОК2	Обстеження стоматологічного хворого	1/30	Залік
ОК3	Амбулаторне знеболювання в терапевтичній стоматології	0,76/20	Залік
ОК4	Некаріозні ураження зубів: етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	1,2/38	Залік
ОК5	Карієс зубів: етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	1,2/38	Залік
ОК6	Захворювання ендодонта (пульпіт та періодонтит): етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	2/60	Залік
ОК7	Захворювання пародонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез хвороб пародонта; класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи комплексного лікування	2,5/76	Залік
ОК8	Захворювання слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез хвороб СОПР; класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи комплексного лікування	2,5/80	Залік
ОК9	Фізичні методи діагностики і лікування в стоматології	0,8/22	Залік
ОК10	Діагностика та допомога при невідкладних станах в стоматології	0,7/20	Залік
ОК11	Ментальне здоров'я mhGAP	0,8/24	Залік
Додаткові компоненти			
ДК1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	Залік
ДК2	Туберкульоз	0,13/4	Залік
ДК3	Запобігання насильству в сім'ї	0,13/4	Залік
ДК4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	Залік
ДК5	Медичне право	0,13/4	Залік

ДК6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівників охорони здоров'я	0,13/4	Залік
ДК7	Ділова українська мова	0,13/4	Залік
ДК8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина	0,13/4	Залік
ДК9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців.	0,13/4	Залік
Атестація		0,27/6	Іспит
Разом		**15,6/468**	

4.2. Для лікарів-стоматологів-терапевтів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 2 місяці (312 годин / 10,4 кредитів ЕКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Організація стоматологічної допомоги населенню	0,33/10	Залік
ОК 2	Обстеження стоматологічного хворого	0,7/18	Залік
ОК 3	Амбулаторне знеболювання в терапевтичній стоматології	0,45/14	Залік
ОК 4	Некаріозні ураження зубів: етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	0,7/20	Залік
ОК 5	Карієс зубів: етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	0,8/24	Залік
ОК 6	Захворювання ендодонта (пульпіт та періодонтит): етіологія,патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика	1,3/40	Залік
ОК 7	Захворювання пародонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез хвороб пародонта; класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи комплексного лікування	1,5/46	Залік
ОК 8	Захворювання слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез хвороб СОПР; класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи комплексного лікування	1,5/48	Залік
ОК 9	Фізичні методи діагностики і лікування в стоматології	0,33/10	Залік
ОК 10	Діагностика та допомога при невідкладних станах	0,4/14	Залік
ОК 11	Ментальне здоров'я mhGAP	0,8/24	Залік

Додаткові компоненти 1,04			
ДК1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	Залік
ДК2	Туберкульоз	0,13/4	Залік
ДК3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	Залік
ДК4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	Залік
ДК5	Медичне право	0,13/4	Залік
ДК6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівників охорони здоров’я	0,13/4	Залік
ДК7	Ділова українська мова	0,13/4	Залік
ДК8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина	0,13/4	Залік
Атестація		0,2/6	Іспит
Разом		**10,4/312**	

V. Структурно-логічна схема

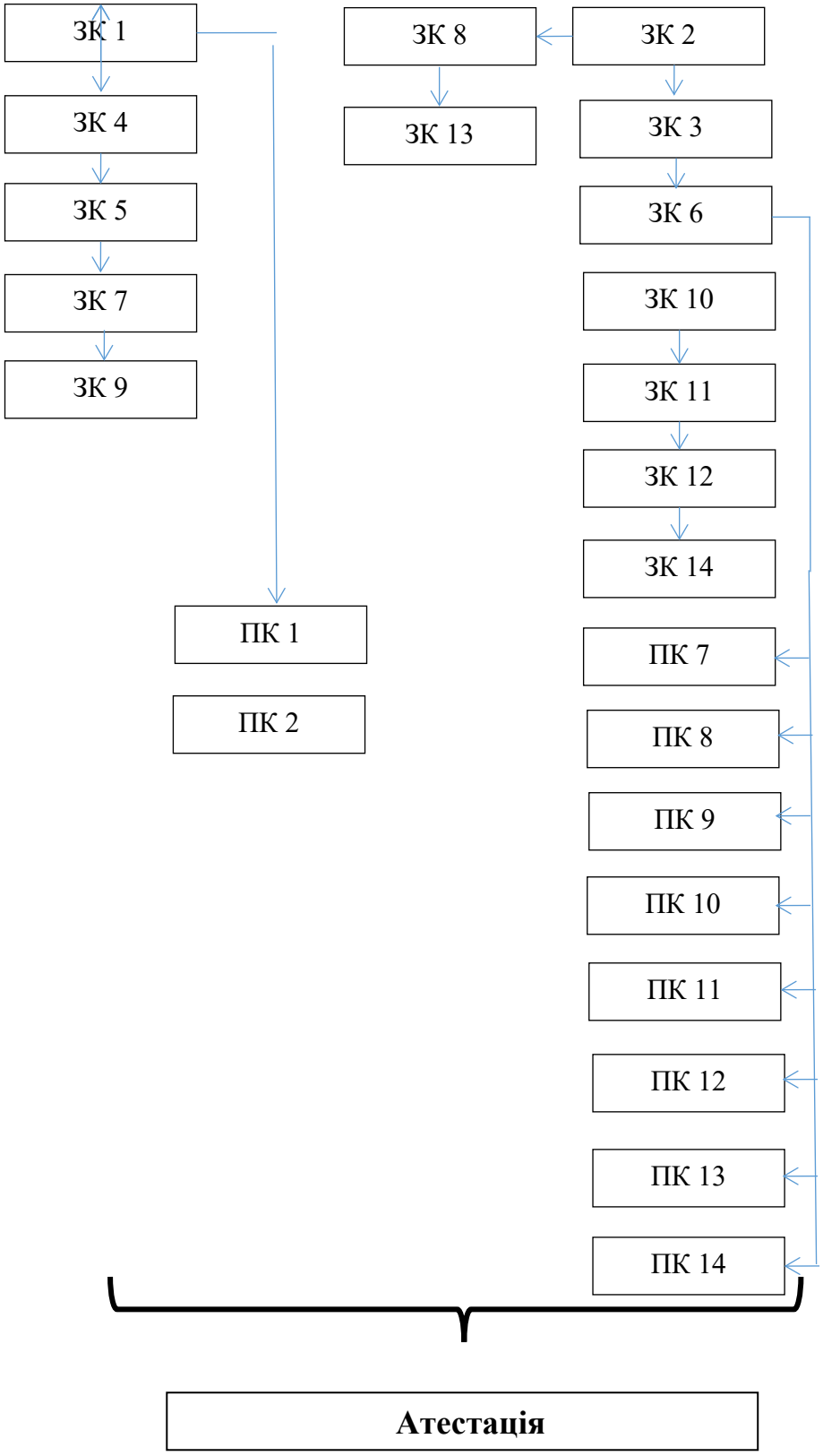

VI. Атестація

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Терапевтична стоматологія» підлягають особи, що пройшли цикли спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Терапевтична стоматологія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» зі спеціальності «Терапевтична стоматологія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається Сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. — 2-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2021. С. 640.

2. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2023.- 335с.

3. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Каррансою: 14-е видання: в 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2024.- 1280с.

4. Голоусенко І.Ю. Дерматостоматологія. Захворювання слизової оболонки рота та губ.-Smart.-2022.-224с.

5. Стоматологія у двох книгах [Текст] : підруч. для лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти. Кн. 2 / за ред. М.М. Рожка [Рожко

М.М.,Кириленко І.І., Денисенко О.Г., Музиченко З.Т., Костишин З.Т., Мельничук Г.М.]. - 2 – е вид. - К. : Медицина, 2018. - 992 с.

6. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б. Костенко. — 2-е видання.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2024, 352 с.

7. Атлас пластичної хірургії обличчя. 4-те вид., доопрац. та допов. / Мосейко О. О., Макарова М. О., Чертов С. О., Семенов Д. М., Пономаренко О. В. Запоріжжя, 2022. 224 с

8. Військова медицина України: практичний посібник / Копотун І.М., Пєтков В.П., Мирний С.П. -2023.- 670с.

9. Нідзельський М.Я. Організація стоматологічної допомоги у військових частинах Міністерства оборони України / М.Я. Нідзельський, О.А. , Н.В. Цветкова //Полтава, 2019.- 108 с.

10. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».-2024.-С.263.

11. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2023р., 5-е перероблене і доповнене видання. С.560.

12. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». Рік 2024. С. 335.

13. Скрипников П.М. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення. Навчально-методичний посібник / Скрипников П.М., Удальцова К.О., Шинкевич В.І., Писаренко О.А., Хавалкіна Л.М., Тимошенко Ю.В., Геранін С.І.- Полтава, 2018.- 278 с.

14. Скрипников П.М. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 2. Хвороби пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Навчально- методичний посібник / Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Ступак О.П., Дубина В.О., Шевченко В.К., Вітко Ю.М. - Полтава, 2018.- 327 с.

15. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / А.В. Борисенко, М.Ф. Данилевский, М.А. Мохорт та ін.; за ред. А.В. Борисенка. - К.: «Медицина».-2018.- 504с.

16. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. — Том 3. Захворювання пародонта: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та ін.; за ред. А.В. Борисенка— 2-е вид., переробл. і допов..-К. «Медицина».-2018.-624с.

Допоміжна

1. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Підручник для студентів стоматологічних факультетів, інтернів і стоматологів. Т.2 (видання друге, стереотипне) / Хоменко Л.О., Майданник В.Г., Голубєва І.М., Остапко О.І., Біденко Н.В., Кривонос Ю.М. / За ред. проф. Л.О. Хоменко. - К.: Книга-плюс, 2020. - 328 с.

2. Тривоги, травми та обсесивно-компульсивні розлади: посібник Американської психіатричної асоціації: 3-є видання / за ред. Наомі М. Саймон, Еріка Голландера, Барбари О. Ротбаум, Дена Дж. Стайна.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2024.-С. 832

3. Клінічна біохімія: текст і кольорові ілюстрації: 7-е видання / Майкл Мерфі, Раджив Шрівастава, Кевін Дінс.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- посібник.- 2024.-С.191

4. Атлас анатомії людини за Неттером: класичний ділянковий підхід: 8-е видання / Френк Г. Неттер (дві мови).- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».-2024.-С.719

5. Неврологія з нейростоматологією: навчальний посібник / Л.І. Соколова, Т.І. Ілляш, О.А. Мяловицька та ін.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».- 2018.-С.128.

6. Військова стоматологія: підручник/А.М. Лихота, В.В. Коваленко.- К.: УВМА, АграрМедіаГруп, 2016.- 284 с.

7. Маланчук В.А. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 2: підруч. [для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків]/В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011.- 608с.

8. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 1: [підруч. для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків]/В.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011. – 669с.

9. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: [навч. посібник для лікарів-інтернів і лікарів-курсантів закл. (факульт.) післядипломної освіти] / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. – К.: ВСВ Медицина, 2013.-224с.

10. Бірюкова М. М., Соколова І. І., Худякова М. Б. Б 64 Дезінфекція кореневих каналів: методи та засоби : навч.-метод. посібник. – Харків : ХНМУ, 2016. – 64 с.

11. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. — Том 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А.В. Борисенка. — 2-е вид., переробл. і допов. - К.: «Медицина».-2017.-592с.

12. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін. — 2-е видання.- Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».-2024.-351с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/.

2. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dec.gov.ua/.

3. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

4. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : www.drlz.com.ua.

5. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.

7. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/.

8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/.

9. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.who.int/ru/.

10. Національний перелік ОЛЗ (МОЗ України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.

11. Сайт Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index

12. Реєстр медико-технологічних документів (ДЕЦ України) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : https://www.dec.gov.ua/mtd/home/